

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. प्रत्येक प्रश्नासाठी २० गुण आहेत.
३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
४. साध्या गणक यंत्राचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

१. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा .

२०

- अ) खुल्या अर्थव्यवस्थेतील उत्पनाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा.
ब) किंमत म्हणून विनिमय दर हि संकल्पना स्पष्ट करा.
क) प्रत्येक वर्षासाठी स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाचा चलन संकोचक (deflator) शोधा.

वर्ष	चालू किंमती नुसार स्थूल देशांतर्गत उत्पादन	स्थिर किंमती नुसार स्थूल देशांतर्गत उत्पादन
२०१४-१५	२०,०००	२०,०००
२०१५-१६	२३,०००	२१,०००
२०१६-१७	२५,०००	२३,०००
२०१७-१८	२६,५००	२५,५००

२. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा .

२०

- अ) भांडवलाची सीमांत लाभक्षमता म्हणजे काय?
ब) प्रवेग स्पष्ट करा.
क) अर्थव्यवस्थेतील उपभोग खर्चाची पातळी खाली दिली आहे. कोष्टकातील रिकाम्या जागा भरा.

उत्पन्न (Y)	उपभोग (C)	बचत (S)	सीमांत उपभोग प्रवृत्ती (MPC)
०	२०		
५०	५०		
१००	८०		
१५०	११०		
२००	१४०		

३. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

२०

- अ) गुणात्मक वस्तुची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) प्रत्यक्ष कराचे गुण स्पष्ट करा.
क) सरकारचा महसुली आणि भांडवली खर्च यावर टिप लिहा.

४. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) व्यवहारतोलातील असमतोलाचे प्रकार स्पष्ट करा.
 ब) विनिमयदर निश्चिती स्पष्ट करा.
 क) व्यवहारतोलाच्या खालील सारांशावरून,
 १. व्यापार खात्याचा समतोल मोजा
 २. चालू खात्याचा समतोल मोजा
 ३. भांडवली खात्याचा समतोल मोजा

प्राप्ती (पत)	कोटी रु.	देणी (जमा)	कोटी रु.
वस्तुची निर्यात	४००	वस्तुची आयात	३५०
सेवांची निर्यात	४५०	सेवांची आयात	४१०
व्याज, नफा, लाभांश येणी	६०	व्याज, नफा, लाभांश देणी	८०
एक पक्षी प्राप्ती	१००	एक पक्षी देणी	७०
परकीय गुंतवणूक	४४०	परदेशात गुंतवणूक	४००
दिर्घकालीन कर्जे घेणी	४००	दिर्घकालीन कर्जे देणी	४२०

५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) स्थूल देशांतर्गत उत्पादन, स्थूल राष्ट्रीय उत्पादन व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादन या राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) खुल्या अर्थव्यवस्थेतील राष्ट्रीय उत्पन्नाची ओळख यावर टिप लिहा.
 क) कर परिणाम, संक्रमण आणि भार या संकल्पना स्पष्ट करा.
 ड) व्यवहारतोला म्हणजे काय?